

možnost básní beze slov, na možnost básnit materiálem spolehlivějším, konstruktivním a vědecky prozkoumaným a překoušeným, materiálem solidnějším, než je tak osobní slovo: básnit světlem, barvou, vůní, zvukem, pohybem, energií.

(Horizont 1, č. 1—4, leden-duben 1927)

A. M. Piša:
JIŘÍ WOLKER POSTAVEN MIMO ZÁKON

Mám na mysli zákon nejprimitivnější lidské slušnosti, který zakazuje krást, utrhat na cti a falšovat fakta právě tak jako směnky. Bylo by nejvýš prostoduché odsuzovat a potírat vývoj kritických názorů na Wolkera, jeho osobnost a dílo: Wolker jako kdokoliv jiný je podroben proměně lásek a sudidel, strážlivému světlu odstupu, kritické revizi doby pozdější. Ano, ale musí pak jít opravdu o čestný a mužný kritický soud. Poslední dobu stal se však Wolker nikoli předmětem vážného, vzdělaného a odpovědného rozboru kritického, nýbrž středem pusté a nízké kampaně, která směřuje proti samé lidské čistotě zemřelého básníka a proti jeho dílu, neštítí se užívat pouhopouhých pomluv, právě tak lživých, utrhačných a klepařských, jak neslušných, nespravedlivých a mravně pochybných jsou jejich autoři, zhusta zbaběle anonymní. Snižovat Wolkerovo dílo a Wolkerovu lidskou osobnost patří dnes v určitých společnostech k dobrému tónu; každý šarlatánek, jenž pohybuje se na periférii literatury a mimo všechno ponětí o způsobech dobře vychovaného člověka, za jeden z nutných předpokladů toužené literární kariéry pokládá pohrdavé pokrčení ramen nad Wolkerem; každý, kdo si myslí, že mu patří více místa na slunci, soudí, že musí jít přes Wolkera a jde přes něj zpravidla za každou cenu; aby pak grotesknost případu byla dovršena, stane se, že venkoncem ubohé individuum, samo splendidně usvědčené z vykradení francouzského autora, obviňuje

z literárního podvrhu — J. Wolker. Nejhnusnější na celé nevybíravé kampani pomluv, klepů a nactiutrhání, která se poslední dobou rozvířila kol jména Wolkerova — je to, že jejím terčem je mrtvý, který nemůže obhájit neposkvrněnost svého štítu lidského i literárního: právě tato okolnost však dodává odvahy lživým a falšujícím záškodníkům Wolkerovy cti. Slovem: to, co se děje s J. Wolkerem (a důrazně znovu opakují, že ani v nejmenším se nechci dotýkat vážných a fundovaných kritických soudů o slovesném díle Wolkerově, byť vyzněly sebezáporněji), je jedinečný případ nejbídnějšího hyenismu, jakému nebylo u nás hned tak příkladu.

S politováním nutno konstatovat, že vynikající místo mezi účastníky protiwolkerovské kampaně od počátku zaujal přítel Wolkerův — Vítězslav Nezval: právě tento někdejší přátelský vztah Nezvalův k Wolkerovi dodává dnes podivnému chování Nezvalovu zvýšené pikantnosti, přičemž jeho pohnutky jsou opravdu záhadné: neboť V. Nezval, dnes líbivý a zhýčkaný miláček bulvárního publika, „zanícených“ minervistek a hysteriků oběho pohlaví, nemá přec příčiny, aby žárlil na popularitu zemřelého přítele. A přece i on, a právě on snižuje se k zlovolnému falšování fakt, zastíraje své počínání velekněžskou pózou spravedlivého soudce. Opakují: je to zjev velmi politováníhodný, neboť to, co lze pochopit u takového Karla Schulze, nepřijemně překvapuje u Vítězslava Nezvala.

1. Jedině proto, aby pomluva nestala se literárně historickým datem (jak se už málem stalo), vracím se k Nezvalově drobné knížečce o Jiřím Wolkerovi. Nemaje v úmyslu polemizovat s názorem Nezvalovým, dávajícím přednost Wolkerovi z Hostu do domu před Wolkerem z Těžké hodiny a balad, protestuji se vším důrazem proti onomu místu Nezvalovy vzpomínky, v níž vývoj Wolkerův k tendenční poezii proletářské a k útvaru sociální balady vykládá se jako plod mého vlivu. Právě v té době byl již J. Wolker dostatečně silnou individualitou, která tvořila na vlastní pěst. Vývoj Wolkerův k bojovné mužnosti byl dílem vlastního jeho vnitřního přerodu a růstu. Sociálně tendenční obsah jeho poezie byl v sou-

Vít
Obrtel

František
Götz

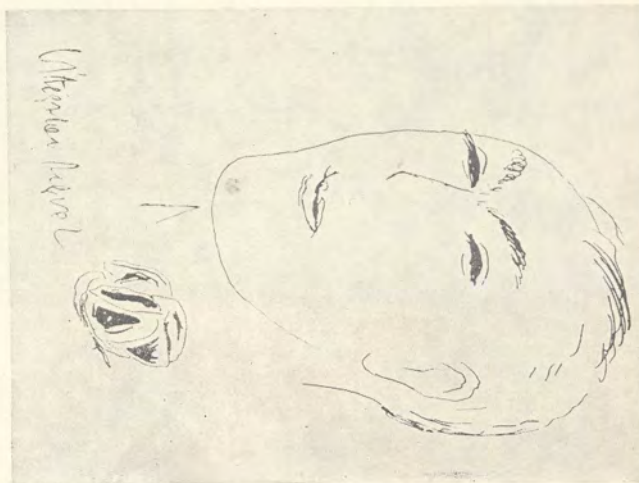

Julius Fučík

Bedřich
Václavek

Vítězslav Nezval (Josef Šima, 1926)

Jiří Mahen a Bedřich Václavek redigují Index
(Jaroslav Král, 1926)

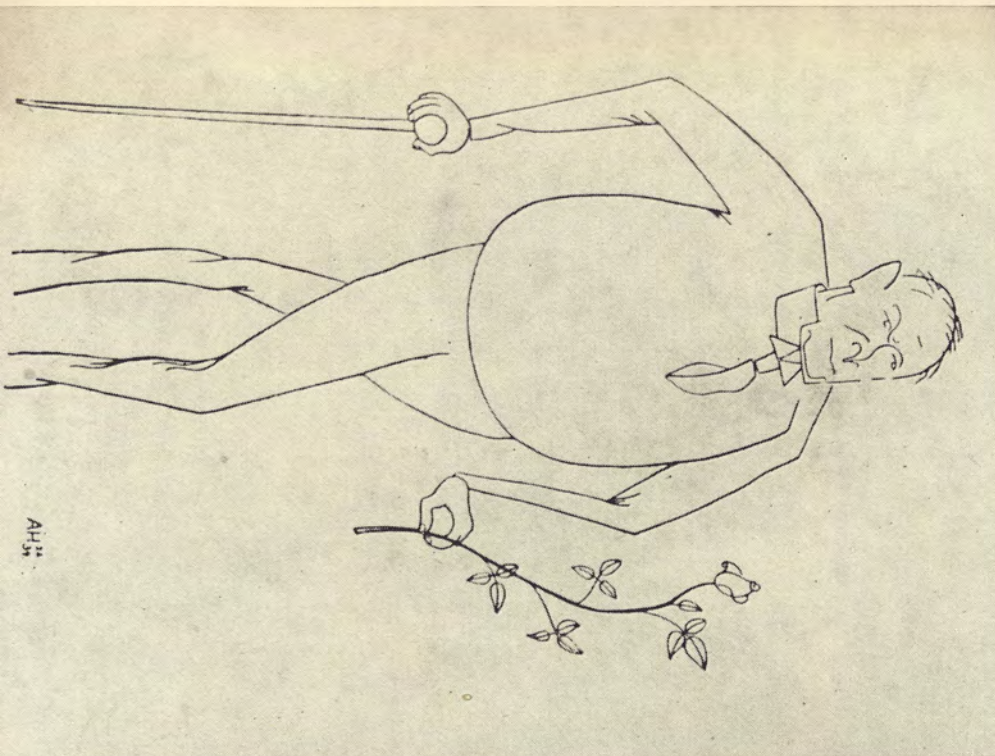

Vítězslav Nezval (Adolf Hoffmeister)

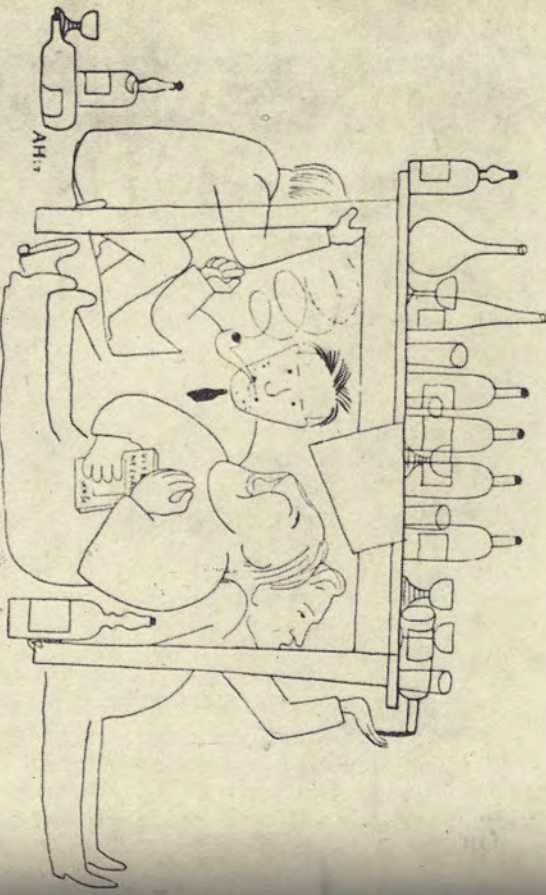
Teige + Nezval
(Adolf Hoffmeister, 1925)

F. X. Šalda (Adolf Hoffmeister, 1926)

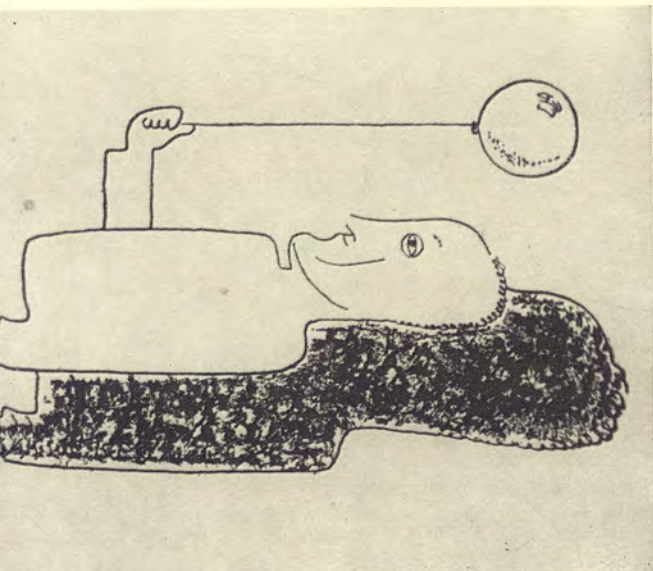
NEZVAL RECITUJE SVÉ VERŠE

Iniciálka Vladislava Vančury
(Adolf Hoffmeister, 1929)

Jindřich Honzl
(Adolf Hoffmeister)

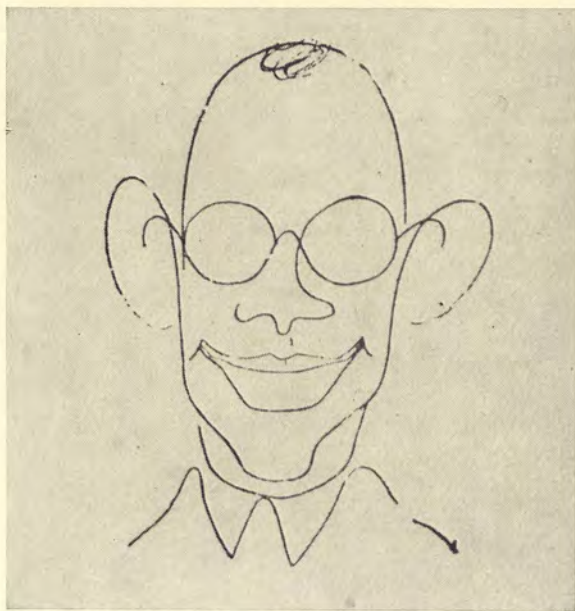
Premiéra v Osvobozeném (Adolf Hoffmeister)

Avantgarda 1930 (Adolf Hoffmeister)

F. C. Weiskopf (Adolf Hoffmeister)

Kdyby byl Svata Kadlec trochu literárně historicky vzdělán, věděl by, že leckterá souvislost a odvislost uniká současníkům, aby tím ostřeji vynikla, když se doba objeví z odstupu v plné své plastice a přehlednosti. Nepoukázal-li jsem před šesti lety Kadlecovi na zdrcující vliv Wolkerův na jeho Svatbu, bylo to snad proto, že tehdy bylo ovzduší tak naplněno Wolkerem a jeho vliv byl tak obecný, že unikal pozornosti i soudu. Podobných případů mohl bych z literární historie uvést Kadlecovi na desítky! Že bych však potíral účast vlivu Apollinairova ve Svatbě, náleží ovšem opět k zábavným fantaziím Kadlecovým. Jak vidno z Kadlecova citátu, tvrdím pouze, že obsah mladistvých zážitků Kadlecových *zachraňuje* jeho báseň od toho, aby *nepřipomínala sloh Apollinairův*. Je-li tohle popření Apollinairova vlivu, buďtež mi boží milostiví! Shora citovaná slova však nejsou v rozporu ani s dnešním mým tvrzením, že Kadlec sice přinesl si do Svatby svou látku, že však ji zpracoval zcela dle Wolkerova způsobu v rytmu, obrazové metodě i tvůrčím postupu.

Protože, jak doufám a jak si přeji, se v dohledné budoucnosti hned tak s panem Kadlecem nesetkám, rád bych mu dal na rozloučenou toto cukrátko: před vánoce r. 1921 vyšla kniha Nesrozumitelný svatý, v níž je báseň Milá, která obsahuje na s. 36 mimo jiné toto dvojverší:

„Na tenké, přetenké niti
slunce nad šíjí tvojí ti svítí.“

A v r. 1928 vyšla Kadlecova Svatá rodina, která obsahuje báseň Romance aéronautique, psanou dle vlastního udání autorova v r. 1924. A v té na s. 73 lze nalézt opět toto dvojverší:

„Na tenké, přetenké niti,
bez stínu sluneční hodiny,“

příčemž se slovem „niti“ rýmuje se konec předchozího verše:

„Daleko, daleko slunce svítí.“ To stačí, doufám. Pan Kadlec může být ujištěn, že z konfrontace těchto citátů mně špatně nebude. A to jsem uvedl pouze namátkou jako jeden dokument k tvrzení páně Nezvalovu, že Svata Kadlec je básník stejně veliký jako původní!

Karel Teige: MANIFEST JIŘÍHO WOLKERA O PROLETÁŘSKÉM UMĚNÍ

V časopise Host (ročník VI, číslo 8) čtu polemický článek od A. M. Píši nadepsaný Jiří Wolker postaven mimo zákon. Tato polemika míří na několik stran. K tomu, co vytýká A. M. Píša tak ostře a rozhorleně Karlu Schulzovi a jeho článku o dějinách Devětsilu, jsem nucen připojit na vysvětlenou a k objasnění sporné věci několik poznámek.

Píša cituje z onoho článku, jenž prý byl otištěn v Lidových novinách v době Týdnu české knihy tyto věty: „Bylo by dobře, aby byly již odstraněny některé nesprávnosti, které hlavně po smrti Wolkerově byly napsány. Vyšlo by mnoho zajímavého ven a já si nemohu odpustit jen to krátké vysvětlení, že v době, od které se datuje nová éra spolku, vyšel známý manifest ve Varu podepsaný Jiřím Wolkerem, manifest, kterým se pak do Devětsilu nejvíce bilo, a hlavně do Teiga, jako důkazem neshod mezi Wolkerem a Teigem. Napsal jej ve skutečnosti celý K. Teige a Wolker jen podepsal.“ Nuže, právě toto krátké vysvětlení — ve skutečnosti naprosto nic nevysvětlující, spíše zatemňující svou věc, zřejmě omylné a nesprávné — nemůže Píša Schulzovi odpustit; nazývá jeho slova ničemnou nepravdou, urážlivou, nactiutračnou, nízkou lží, a Schulze samotného označuje velmi neozdobnými epitety. K věci samé Píša velmi správně uvádí, že Wolker si onen programový článek nepřivlastnil jako své osobní dílo, že není pravda, že ten článek je cele dílem

(Host 6, č. 9—10, červenec 1927)